

A Város és az Idegen

I.

Délután négy órakor doktor Bártfay Mihály az órájára nézett, és hirtelen nyugtalanság fogta el. „De hiszen akkor is pontosan négy óra volt – gondolta –, amikor Nelli felhívott az Adriáról. Most már legalább fél ötnek kell lennie.” Igen, mintegy harminc perce beszélt Nellivel, s amikor letette a kagylót, finom tengeri homok pergett belőle. Pillantása most újra a parány homokkupacra tévedt, és szorongását heves vágyakozás váltotta fel. Becsengette a titkárnőjét, hogy megkérdezze tőle a pontos időt, s a titkárnő – főnöke arckifejezése láttán – szolgálatkészen sietett oda hozzá, és kezdte kigombolni a sliccét. Doktor Bártfay felhördült, és szájon csókolta, de megérezvén rajta a délben fogyasztott pörkölt kissé már megsavanyodott utóízét, kedvesegetten tolta el magától.

– Söpörje le a homokot az asztalomról, legyen szíves!

Majd megállította a már kifelé induló titkárnőt.

– Mennyi idő van, Klárka?

– Négy óra, Bártfay kartárs.

Doktor Bártfay az ablakhoz lépett, és kibámult a téren terjengő novemberi szürkületbe. A templom körvonalai kezdtek szétfolyni a sűrűsödő ködben, csak a kivilágított számlapú toronyóra vált ki élesen belőle. A templomlépcsőn most is ott kuporgott a bolond öregasszony, aki azt állította magáról, hogy Mária Magdolnának hívják, és kétezer éves. „Sivár évszak, kietlen óra!” – gondolta doktor Bártfay, s hogy kissé jobb kedvre derüljön, levett a könyvespolcra egy bordó bőrbe kötött mappát. A mappa a beszédeit tartalmazta, melyeket a helyi nyomda minden alkalommal egyetlen példányban kinyomtatott és befűzött. Doktor Bártfay éppen belemerült volt egyik beszédének olvasásába, amikor ismét megsörrent a telefon.

– Doktor Bártfay kartárs? Itt Skorpió. Gyanús idegen érkezett a Városba.

Doktor Bártfay szíve összeszorult: az előérzete, lám, nem csalta meg.

– Azonnal jöjjön ide!

– Egy perc múlva ott leszek.

Doktor Bártfay megszakította a vonalat, majd tárcsázott... Egy perc múlva gyenge kaparászás hallatszott a kagylóból. Bártfay lecsavarta a fülhallgató fedőlapját, és a Skorpió eléje pottyant az asztalra. Izgatottan futkosott a telefon és a mappa között.

– A Léggömbárus jelentette...

II.

A novemberi szürkületben egy fiatal férfi tartott a Város felé. Az imént tette le az elágazásnál egy teherautó, sofőrje gyanakvoan mérte végig, amikor úticélját közölte vele.

– Én itt születtem, és már tíz éve nem jártam a Városban – mondta az Idegen, miközben lekászálódott a vezetőfülkéből. Könnyű léptekkel indult el a bekötő úton, sárcsillagokkal

telefröcskölt, sötétkék ballonkabátját kigombolta. Amikor felpillantott a Várost övező dombokra, a nap éppen lebukott az egyik orom mögé. Az Idegen órájára nézett. „Fél öt, túlságosan hamar besötétedik” – gondolta, és fennhangon így szólt:

– Legyen négy óra!

A napkorong nyomban visszabilent a dombok fölé, sápadt, sárgás fény öntötte el a lopakodó ködben didergő szőlőtöskéket. Délután négy óra volt.

III.

A Léggömbáros a temető sarkánál várakozott háromkerekű rokkantkocsijában. Ötven év körüli, alacsony, vézna emberke volt, feketére festett, ritkuló haját hátrafésülte, arcát simára borotválta, csak a felső ajkain hagyott meg vékony, kétfelől az orrlyukaiba futó bajuszkát. Viseltes, de gondozott fekete öltöny volt rajta, fehér inggalérjából félig alvadt sebként bugygyant ki a bordó csokornyakkendő. Nyomorék lábait vastag plédembe bugyolálta. Vörös szőrű, kövér kutya hevert előtte a sárban, hosszú pórázra kötve.

A Léggömbárosnak mindig huszonnégy léggömbje volt: tizenkét piros és ugyanannyi kék. A Városban azt tartották, hogy aki kék léggömböt vásárol, azt előbb-utóbb szerencsétlenség éri. Ennek ellenére mindenki – talán mert elszégyellte magát, amikor tekintete a Léggömbáros alázatos, fekete szemével találkozott – kizárólag kéket vett tőle, pirosat soha. Estére mégis valamennyi léggömb elfogyott, holott... de ezen a rejtélyen hiába törték a fejüket a Város lakói. Tény, hogy igen sok szerencsétlenség történt a Városban.

A Léggömbáros az ülése karfáján lengedező léggömbökhöz beszélt.

– Most csodálkoztok ugye, pimasz kölykök, hogy a markomba kerültek. Innen nem szabadultok! Te sem, te copfos kis béka, aki tegnap a nyelved öltötted rám. Anyád, persze, megjátszotta, hogy haragszik érte, de a hátam mögött összenevettetek. Most szépen bezárlak a fáskamrába a többiek közé, aztán először levágom a copfjaidat, majd harapófogóval kitépem a nyelvedet, utána a kisbaltával egyenként levagdosom az ujjacskáidat, legalább nem fogsz velük többet a bugyidban kotorászni. Sírjál csak, sírjál, most már úgysem segít a sírás. Aztán te következel, te Beatles-trikós csirkefogó, te, aki megdobáltad a kutyámat. Nem emlékszel? Majd én eszedbe juttatom. Most próbálj elfutni! – A Léggömbáros kést vett elő. – Látod ezt? Megezed a kutyám szarát, vagy beléd döföm. Nem akard? Neem? Jó, akkor tőből levágom a kezedet. Vagy csináljak neked egy szép, szabályos harakirit? Tudod, mi az? Először egy vágás a hasfalon felülről lefelé...

A Léggömbáros beleszúrt az egyik léggömbbe. A léggömb kipukkadt. A zajra felugrott a kutya, de rögtön vissza is heveredett, mancsaira fektetve a fejét. Fészkelődés közben azonban felfigyelt valamire, és szemét a Városba vezető útra szegezve nyüszíteni kezdett. A Léggömbáros, meghallván a nyüszítést, kis színházi látcsövet halászott elő a plédék közül, és az úton közeledő Idegen felé fordította. Aztán a szivarzsebéből kivett egy gyufásdobozba rejtett parányi adó-vevőt.

– Skorpió, Skorpió! Itt Léggömbáros. Jelentem...

IV.

Az Idegen elhaladt a Léggömbáros mellett, aki gúnyos tekintettel követte. Elhagyta a temetőt, és rátért a Várost keresztüljelző doktor Ártffai sugárútra. Egy pillantást vetett csak a neogótikus Kistemplomra (avatására Anton Bruckner írt misét), nem állt meg a régi Városi Vendéglőnél sem, amelynek befüggönyözött ablakain pirosas fény szivárgott át, mint a zsír-papíron a beléje csomagolt hús leve, s hamarosan elérte a doktor Márthfai utcát. Az Idegen

befordult az utcába, és végigment rajta egy kis térig, s ott egy házat keresett, amelyben egykor – tíz éve – egy Edit nevű lány lakott. De a házat azóta lebontották, s a helyén, a düledező palánkkal körülrített, üres telken gaz burjánzott.

„Milyen nehéz pontosan magam elé képzelnem azt az ablakot a kifakult, féloldalasan lógó vászonrolóval!” – gondolta az Idegen. „Pedig minden este erre jártam, remélve, hogy egyszer csak kihajol rajta. Sohasem hajolt ki.”

Az Idegen átmászott a palánkon, belegázolt a térdig érő gazba, és nekiütközött egy, még a bontásból maradt téglarakásnak, amely üres szobortalapzatként állt a fehéren gomolygó, sűrű ködben. Az Idegen bólintott, és elkezdte gyúrni a ködöt, átnyrkosodott ujjait időnként a kabátjába törölve. Nemsokára karcsú lányalak bontakozott ki a téglarakáson: hosszú hajú, őzarcú; fejét hátradöntve, csukott szemmel egy láthatatlan falnak támaszkodott, két kezével a szélben vereső szoknyáját fogta le, ahogy annak idején egy szeles tavaszi napon, tízpercben, az iskolafalnál napozott.

Amint a szobor elkészült, az Idegen hátralépett, és elégedetlenül, hosszasan szemlélte, majd lemondóan legyintett. Megfordult, átkapaszkodott a palánkon, és sietős léptekkel indult tovább. Egy skorpió futott át előtte az úton, de az Idegen nem fordított rá figyelmet.

Doktor Bártfay később két embert küldött ki légkalapáccsal, hogy a ködszobrot eltakarítsák, de sehogyan sem boldogultak. A szobor minden próbálkozásuknak ellenállt, egyetlen repedés sem esett rajta, holott azt várták, hogy már az első érintésre szétfoszlik a levegőben.

De hát hogyan is válhatna köddé, ami ködből való?

V.

Még mindig délután négy óra volt, és doktor Bártfay Mihály nyugtalanul járkált a szobájában fel s alá. Időnként az órájára nézett: a mutatók nem mozdultak, de ha a füléhez emelte, a megszokott szapora ketyegést hallotta. De nem mozdultak a mutatók a toronyórán sem, sőt, amikor felhívta a pontos időt, a géphang is csak ezt ismételte: tizenhat óra... tizenhat óra... tizenhat óra... míg dühösen le nem csapta a kagylót. Szorongása, bár az idő állt, percről percre növekedett.

„Talán a Kálvária-domb...?” – gondolta, és rossz szájjal emlékezett vissza arra a néhány évvel ezelőtti éjszakára, amikor egy több napos vadászatot lezáró mulatozáson hosszasan kártyacsatába bonyolódott a síkföldi N.-ből érkezett kartársakkal. Hajnalra minden pénzt elvesztette, s kínjában végül kimutatott az ablakon:

– Felteszem a Kálváriát.

Ezúttal sem kedvezett néki a szerencse, s egy hét múlva ötszáz teherautót küldtek N.-ből különböző munkagépekkel és megbízható munkásokkal a Városba. Éjszaka, amikor a Város minden lakója az igazak álmát aludta, kivonultak a domb alá és aknát fúrtak bele. Pontos terv, gondos számítások alapján dolgoztak. A kibányászott földet teherautókra rakták, és az üregbe hidrogénnal töltött ballonokat hordták. (N.-ben van ugyanis az ország egyetlen s egyben legnagyobb hidrogényára.) A domb kergét körülbelül három méter mélységig érintetlenül hagyták, így senki sem vehetett észre semmit, és a robbanásveszélyes ballonokhoz sem férhetett hozzá. Reggelre az akna nyílását befalazták, s mire a Városban megindult az élet, az éjszakai munka legkisebb nyomát is eltüntették.

A Város lakói csak annyi változást tapasztaltak, hogy a helyi lapban rendelet jelent meg, melynek értelmében megtiltott mindennemű gödrök és vermek ásása a Kálvárián. Ezt a rendeletet később az egyszerűség kedvéért a Város egész területére kiterjesztették.

Estére már N. határában magasodott a Kálvária-dombnak az eredetinelig alig három méterrel alacsonyabb mása. N. lakói örömmámorban úsztak, mert eddig – mivel városuk az

ország legmélyebb pontján, jóval a tenger szintje alatt terül el – hiába építették a legmagasabb házakat, azok már a szomszéd faluból sem látszottak. Most végre megmutatjuk! – fogadkoztak, és egy huszonöt emeletes lakóházat terveztek a Kálváriára. Ám a beruházást takarékosági okokból le kellett állítani, ezért a dombot és környékét erdővel telepítették be, az erdőbe szarvasokat hoztattak, és a domb tetejére vadászlest állítottak.

Doktor Bártfay töltött magának egy pohárka konyakot, felhajtotta, és felpeszdlvén újból az ablakhoz lépett. A templom sarka mögül éppen ebben a pillanatban lépett ki a térre az Idegen.

VI.

– Magdolna, megismersz? – lépett a templomlépcsőn kuporgó öregasszonyhoz az Idegen. Az öregasszony rávetette savószürke tekintetét, és megkérdezte.

– A Mester küldött?

Az Idegen a fejét rázta.

– Itt születtem, ebben a Városban. Naponta láttalak iskolába menet, akkor is itt ültél. Ennek már tíz éve.

– Tíz esztendő vagy egy pillanat, nekem egyik se mond semmit. Én kétezer éves vagyok – mondta az öregasszony, és visszasüppedt révedezésébe.

– Sok furcsaságot beszéltek rólad. Hogy a Város szélén laksz egy disznóólban, és egy kutyával hálsz. Hogy vért hordasz neki a vágóhídról, és magad is azt iszod. Azt is mondták, hogy a háborúban megerősakoltak az idegen katonák, akkor bolondultál meg. Meg még azt is, hogy a völegényed várod vissza a háborúból, és harminc évig mindennap kimentél eléje a vonathoz. Egy napon aztán útközben elfogyott az erdő, és le kellett itt ülnöd. Azóta nem mozdulsz innen.

Az öregasszony ismét felemelte a fejét, és beszélni kezdett.

– Én kétezer éve várok ezen a helyen. Mária Magdolna vagyok. Ott voltam az én Uram keresztrefeszítésénél, és harmadnapon találkoztam vele. Nekem, nekem jelent meg egyedül, az evangélisták hazudnak. És egy napon hullani fog a hó, és ebben a templomban nagy fényesség támad. És nagy csikordulással kinyílnak majd a kapui, és az én Jézusom ottan fog állni a küszöbön, és mondja nékem: „Eljöttem hozzád, Mária, mosd meg az én lábaimat, mert megfáradtak a bolyongásokban, és szárogasd meg őket a hajaddal, mert Te vagy az én menyasszonyom, akit elhagytam kétezer évre, hogy most újabb ezer esztendőkre az én Atyám trónusához vezessem.”

Az öregasszony maga elé suttogott, már nem vett tudomást az előtte álló fiatal férfiről. Az Idegen csendesen megszólalt.

– Nézz csak föl, Magdolna!

Az öregasszony fölkapta a tekintetét: az égből nagy pelyhekben szállingózott a hó. Fekete kendőjére, rongyaira telepedtek a pelyhek, mint a teremtés második napján a mennybolt fekete ürességére a csillagok. Az öregasszony megfordult, a templom kapuira meredt, de a kapuk nem mozdultak. Akkor visszafordult, a fiatalembert kereste, de az már a tér tulsó felén járt.

– Ki vagy te? – kiáltott utána az öregasszony.

Az Idegen nem felelt, eltűnt a Városháza árkádjai alatt.

VII.

Az árkádok alatt, a Városháza kapujában a Léggömbáros szólította meg.

– Parancsol egy léggömböt?

– Köszönöm, nem kérek – válaszolta az Idegen, és szórakozott pillantása megállapodott a csokornyakkendőn.

– Talán egy kéket uraságodnak? – A Léggömbáros szemeiben félelem villant.

– Egy pirosat – mondta az Idegen.

– Igenis, egy pirosat – sietett a válasszal a Léggömbáros, és késével elvágta az egyik piros léggömb zsinégjét. Az Idegen átvette, kilépett az árkádok alól, és elengedte a léggömböt.

Ebben a pillanatban a Város új lakótelepének egyik ötödik emeleti lakásában egy négyéves kislány, aki súlyos epilepsziás roham után elgyötörtén feküdt ágyacskájában, felült és ezt mondta: – Menjünk gyorsan a konyhába, éhes vagyok.

Az Idegen a Léggömbáruhoz lépett.

– A többit is megveszem.

– Azok nem eladók.

– Kérem.

– Nem – válaszolta a Léggömbáros, és beleszúrt az egyik léggömbbe. Az Idegen feljajdult, kezét az arcához kapta. Az egyik tenyerén vérző, szúrt seb jelent meg.

– Nem. Neem. NEEEM! – visította a Léggömbáros, és egymás után döfte ki a léggömböket. Az Idegen testén sebek fakadtak, arcát és ruháját vér áztatta, térdre esett. A Léggömbáros kuttyája a torkának ugrott, és földre rántotta. A Léggömbáros csak akkor hagyta abba a dühöngést, amikor már valamennyi léggömb kipukkadt. Tébolyodottan nézett körül.

– Ki engedte ki a gyerekeket? Az előbb még mind itt volt. Ki nyitotta ki az ajtót?

Karja megrándult, egy skorpió futott végig rajta az inggallérjáig.

– Jól van – mondta a Skorpió. – Vidd ki a hullát a szeméttelre!

VIII.

Doktor Bártfay asztalán félig üresen állt a konyakos üveg. Hol az óráját nézte, hol a pontos időt hívogatta, a titkárnőnek nem mert szólni. Időnként az ablakhoz rohant. Amikor meglátta a hóhullásban a Városháza felé induló Idegent, szemét eltakarva futott vissza az asztalhoz. Percekig ült így, magába roskadva. Ahogy elvette a kezét a szeme elől, azt hitte, megvakult. A szobában sötétség volt. Doktor Bártfay gépiesen emelte fel a jobb karját, hogy megnézzék az óráját. A zölden foszforeszkáló mutatók a hatoson és a tizenkettesen álltak. „Nem vakultam meg” – gondolta doktor Bártfay, s csak ekkor hasított beléje a felismerés. „Hat óra van.” Felkapcsolta a villanyt, s már a csengőn volt az ujjja, amikor megcsörrent a telefon.

– Ki az? – kérdezte rekedten.

– Itt Skorpió. Jelentem...

Doktor Bártfay a vonal megszakadása után még néhány másodpercig a kezében tartotta a kagylót, s olyan óvatosan eresztette vissza a helyére, mintha töltött fegyver lett volna. A kagylóból sűrű, már alvadó vér csorgott az asztal üveglapjára. Doktor Bártfay megigazította bordó nyakkendőjét, és becsöngette a titkárnőt.

– Klárika, legyen szíves, törölje le az asztalomat!